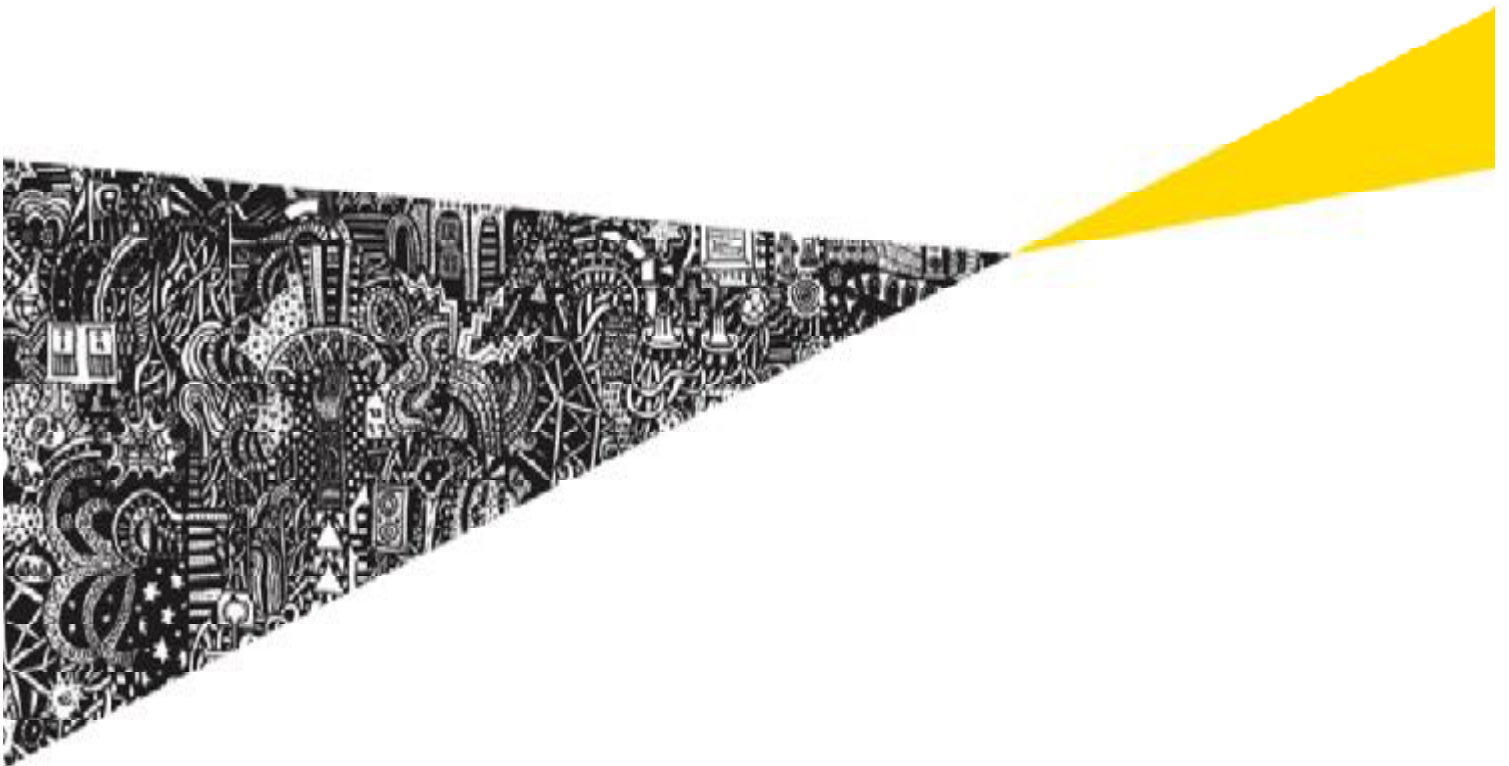

Jönköping kommun

Granskning av årsredovisning 2008

Innehållsförteckning

1. Sammanfattning och slutsatser	2
2. Inledning.....	3
2.1. Bakgrund	3
2.2. Syfte.....	3
2.3. Omfattning	3
3. Övergripande analys.....	4
3.1. Analys av resultaträkning	4
3.2. Prognossäkerhet under året.....	5
4. Iakttagelser gällande upprättat bokslut.....	6
4.1. Bokslutsprocessen	6
4.2. Bokslutsdokumentation	6
4.3. Projektmedel	7
4.4. Koncernavstämning	8
4.5. Anläggningstillgångar.....	9
5. Årsredovisning.....	10
6. God ekonomisk hushållning	11
6.1. Avstämning av balanskravet	11
6.2. Mål för god ekonomisk hushållning i Jönköpings kommun	11

1. Sammanfattning och slutsatser

Ernst & Young har på uppdrag av revisorerna i Jönköpings kommun granskat årsbokslut, årsredovisning och koncernredovisning per 2008-12-31.

Slutsatser:

- Vår bedömning är att årsredovisningen i allt väsentligt är utformad i enlighet med gällande regelverk och ger en rättvisande bild av resultat och ställning.
- Balanskravet, enligt kommunallagens regler, är uppfyllt.
- Målen för god ekonomisk hushållning uppnås i varierande omfattning. Kommunen bör utveckla metoder så att samtliga mål kan följas upp.
- Kommunen bör i sin uppföljning utveckla synen på vad god ekonomisk hushållning innebär för Jönköpings kommun.

Övriga iakttagelser:

- Systemstöd bör användas i större utsträckning för att minska manuell hantering och därmed risken för fel. I bokslutsarbetet gäller det främst de avgiftsfinansierade verksamheterna.
- Bokslutsdokumentationen har förbättrats men bör kompletteras med underlag för beräkningar och bedömningar.
- Arbetet med att fastställa kommungemensamma rutiner för löpande uppföljning av projekten och redovisningsprinciper vid bokslutet bör vidareutvecklas.
- Kommunen bör undersöka om det finns möjligheter att bedöma nedskrivningsbehov i större utsträckning än vad som sker nu.
- Det bör fastställas rutiner kring hur koncerninterna tillgångar och skulder ska stämmas av och vilka dokument som ska utgöra underlag för dessa avstämningar.

2. Inledning

2.1. Bakgrund

Vi har av revisorema i Jönköpings kommun fått i uppdrag att genomföra en granskning av kommunens årsredovisning avseende verksamhetsåret 2008.

2.2. Syfte

Granskningen är ett underlag till revisorernas ställningstagande i revisionsberättelsen och syftet är bl a att bedöma om;

- årsredovisningen är upprättad enligt gällande lag om kommunal redovisning samt gällande rekommendationer för god redovisningssed
- årsredovisningen ger en rättvisande bild av resultat och ställning
- balanskravet har uppnåtts
- verksamheten bedrivits så att fullmäktiges beslutade mål för god ekonomisk hushållning uppnåtts.

2.3. Omfattning

Granskningen omfattar följande:

- förvaltningsberättelse och nämndernas redogörelser i årsredovisningen
- resultaträkning
- balansräkning
- kassaflödesanalys/finansieringsanalys
- investeringsredovisning
- sammanställd redovisning

Granskningen är utförd enligt god revisionssed med särskilt beaktande av den kommunala särarten. Detta innebär att revisionen planerats och genomförts på ett sådant sätt att informationen i årsredovisningen inte innehåller väsentliga felaktigheter. En revision innefattar att granska ett urval av underlag för belopp och annan information i räkenskapshandlingarna. I revisionen ingår också att pröva de redovisningsprinciper som använts i verksamheten. Planeringen är genomförd med utgångspunkt i en risk- och väsentlighetsanalys. Det innebär att vi har koncentrerat våra insatser där risken för väsentliga fel är störst. Riskbedömningen påverkas bl a av posternas storlek, mängden transaktioner samt förekomst av komplexa transaktioner och svåra bedömningar.

Uppföljning har skett av de iakttagelser som noterades vid granskning av årsredovisningen 2007 samt det svar som har erhållits från Kommunstyrelsen.

3. Övergripande analys

3.1. Analys av resultaträkning

(Samtliga belopp är mnkr)	Utfall 2008	Budget 2008	Budget- avvikelse	Utfall 2007
Verksamhetens intäkter	1 593			1 490
Verksamhetens kostnader	-6 349			-5 988
Avskrivningar	-264			-253
Verksamhetens nettokostnad	-5 020	-5 173	153	-4 751
Skatteintäkter	4 372	4 424	-52	4 131
Generella statsbidrag och utjämning	811	812	-1	766
Finansiella intäkter	31	33	-2	36
Finansiella kostnader	-30	-37	7	-34
Årets resultat i kommunen	164	59	105	148
Resultat från de kommunala bolagen	59			44
Årets resultat i kommun-koncernen	223			192

Kommentar:

Årets resultat i kommunen överstiger budgeten med 105 mnkr. De viktigaste anledningarna till detta är att nämndernas verksamheter visar ett överskott på 49 mnkr samt realisationsresultat som överstiger budgeten med 81 mnkr.

Skatt och kommunalekonomisk utjämning är 53 mnkr lägre än budgeterade intäkter. Skatteprognoserna har successivt skrivits ned på grund av den vikande konjunkturen och den finansiella situationen.

Med tanke på att det finns en fördröjning mellan konjunkturedgång och minskade skatteintäkter är det av största vikt att det finns en beredskap för ändrade förutsättningar så att de finansiella målen och väsentliga verksamhetsmål för 2009 ska kunna uppnås.

3.2. Prognossäkerhet under året

(Nettokostnad i mnkr)	Prognos mars	Prognos maj	Prognos sept	Utfall ÅR 2008	Skillnad Prognos sept och Utfall ÅR	Budget 2008	Utfall ÅR 2007
KF och KS m.m.	332	315	313	302	11	329	282
Stadsbyggnadsnämnd	109	111	113	111	2	115	103
Miljönämnd	12	12	12	11	1	12	10
Teknisk nämnd	167	170	169	160	9	173	149
Skol- och barnomsorgsnämnd	1 877	1 906	1 922	1 909	13	1 909	1 798
Gymnasienämnd	538	547	541	545	-4	544	501
Kulturnämnd	81	82	83	80	3	83	80
Fritidsnämnd	126	129	127	126	1	128	119
Socialnämnd	2 029	2 039	2 050	2 049	1	2 050	1 895
Reavinst	-20	-60	-70	-101	31	-20	-74
Reaförlust	0	0	1	7	-6		6
Ospecificerad budgetavvikelse	-15	-20	-10	0	-10		0
SUMMA NÄMNDNETTO:	5 235	5 231	5 248	5 198	50	5 323	4 868
Kommungemensamma kostnader/intäkter	-38	-87	-133	-149	16	-148	-104
SUMMA VERKSAMHETENS NETTOKOSTNAD:	5 197	5 144	5 115	5 049	66	5 175	4 764

Kommentar:

Tabellen ovan visar de prognoser som redovisas i budgetuppföljningarna under året. Jämförelse sker med utfall för 2008.

Totalt sett framgår att septemberprognosen visade 50 mnkr högre nettokostnader än det faktiska utfallet. De nämnder som visar större avvikelser är KF och KS mm, Skol- och barnomsorgsnämnden samt Tekniska nämnden. Största anledningen till att nettokostnaden för KS och KF inte uppgått till prognostiserad nivå är att organisationsförändringar har försenats. Skol- och barnomsorgsnämndens avvikelse har ett antal olika orsaker på både intäkts- och kostnadssidan bl a har det varit ett större antal barn inom barnomsorgen. Tekniska nämnden har efter uppföljningen i september arbetat med att se till att kostnaderna hålls på en återhållsam nivå. Några orsaker till att resultatet är bättre än prognosen är minskade kostnader för lokalförsörjning, lägre energipriser och affärsutveckling (exploatering, parkering, fastigheter och kommunikation).

4. Iakttagelser gällande upprättat bokslut

4.1. Bokslutsprocessen

Bokslutsprocessen för verksamhetsåret 2008 är tidigarelagd cirka 1 månad. Detta har inneburit större krav på planering, ett strukturerat arbetssätt och fungerande rutiner.

Stadskontorets redovisningsansvariga har under året besökt förvaltningarna för att diskutera redovisningsfrågor och förbättra samarbetet mellan ekonomiavdelningen på Stadskontoret.

Kommentar:

Nya instruktioner har förbättrat bokslutsprocessen. Ett viktigt led i förbättringsarbetet är att förändringar och nyheter förankras hos de verksamheter som är berörda. De besök som personal från Stadskontoret har gjort hos förvaltningarna är en bra metod för att säkerställa att hela kommunen arbetar enligt gemensamma redovisningsprinciper.

Rekommendation:

- Det arbete som har startat med att öka dialogen med ekonomer inom kommunen bör fortsätta och vidareutvecklas.

4.2. Bokslutsdokumentation

I revisionsrapporten "Granskning av årsbokslut och årsredovisning 2007" betonades vikten av att det finns gemensamma riktlinjer för hur årsbokslutet ska tas fram så att man säkerställer att årsbokslutet baseras på korrekta och rättvisande underlag samt att gällande redovisningsregler följs. Det framkom även att kvaliteten på underlagen kunde förbättras. Användningen av excel förekom i stor omfattning som underlag till bokslutsposter. Det innebär betydligt ökande risker för oavsiktliga fel.

Stadskontoret har under året tagit fram nya mallar som underlag till balanskonton. Mallarna har använts av förvaltningarna och kompletterats med externa dokument i större utsträckning än tidigare år.

Kommentar:

Bokslutsdokumentationen har förbättrats jämfört med tidigare år. Ansvariga för balansposterna har signerat bilagorna, vilket bör innebära ett större ansvarstagande och engagemang.

Av bokslutsdokumentationen bör framgå vilka bedömningar och beräkningar som har gjorts när posterna fastställts. En analys mot föregående år säkerställer att samtliga poster beaktas i bokslutet. Det ökar även möjligheten till att samma principer och beräkningar tillämpas mellan åren. Ett exempel på balansposter där bedömningar bör framgå betydligt bättre är avsättningen till deponin.

Excel används fortfarande i stor utsträckning när det gäller fastställande av bokslut. Detta gäller särskilt de avgiftsfinansierade verksamheterna.

Rekommendationer:

- Arbetet med att förbättra bokslutsdokumentationen bör fortsätta genom att i större utsträckning dokumentera de bedömningar och beräkningar som ligger till grund för balans- och resultatposterna.
- Förvaltningarna bör i samarbete med Stadskontorets ekonomiavdelning undersöka möjligheterna att använda redovisningssystemet så långt som möjligt istället för manuell hantering i excelmallar.

4.3. Projektmedel

Vid föregående års granskning konstaterades att det saknades en samlad bild över kommunens totala projektmedel.

Under året har ekonomiavdelningen på Stadskontoret upprättat en mall för hur projekten ska redovisas i bokslutet. Mallen har använts av förvaltningarna i varierande omfattning. Det har även visat sig att verksamheterna inte alltid har använt sig av mallen så som avsetts.

Kommentar:

Eftersom projekten innebär hantering av externa medel är det av vikt att löpande redovisning av nedlagda kostnader sker med hög noggrannhet så att kommunens återrapporteringskyldighet kan ske korrekt mot bidragsgivaren. En analys och dokumentation av hur projektet fortskrider är ett led i att upprätthålla en god kvalitet i projektredovisningen.

Rekommendationer:

- Arbetet med att fastställa kommungemensamma rutiner för löpande uppföljning av projekten och redovisningsprinciper vid bokslutet bör vidareutvecklas.
- Stadskontorets ekonomiavdelning bör i dialog med förvaltningarnas ekonomiavdelningar säkerställa att instruktioner och dokumentation förankras i verksamheterna.

4.4. Koncernavstämning

I likhet med tidigare år konstateras att koncernavstämmingar mellan kommunen och de kommunala bolagen inte sker på ett likformigt och fullständigt sätt.

Kommentar:

Det sker en mängd transaktioner mellan kommunen och de kommunala bolagen. Om inte dessa transaktioner bokförs under samma period uppkommer skillnader som kan påverka resultatredovisningen.

Rekommendation:

- Det bör fastställas rutiner kring hur koncerninterna tillgångar och skulder ska stämmas av och vilka dokument som ska utgöra underlag för dessa avstämmingar.

4.5. Anläggningstillgångar

Enligt gällande rekommendation från Rådet för kommunal redovisning ska nedskrivningsbehovet prövas. För varje anläggningstillgång ska upplysning lämnas om tillämpad avskrivningsmetod, nyttjandeperiod eller tillämpad procentsats för avskrivning, anskaffningsvärde och ackumulerade avskrivningar.

Nedskrivningsbehov prövas, enligt Stadskontorets yttrande till föregående års rapport, i samband med att nya investeringar sker på befintliga projekt. Anskaffningsvärde och ackumulerade avskrivningar framgår inte i årsredovisningen. Det som redovisas är restvärden för olika tillgångsslag.

I årsredovisningen hänvisas till SKL:s vägledning för avskrivningstider avseende anläggningstillgångar. Denna vägledning är från 1997 och är under omarbetande.

Kommentar:

Behov av nedskrivning finns t ex då marknadsvärdet för tillgången understiger bokfört värde eller då tillgången inte längre används i verksamheten. Eftersom nedskrivningsbehov inte bedöms löpande innebär det en risk för att tillgångarna kan vara för högt värderade i bokslutet.

I årsredovisningen hade med fördel ett avsnitt kunnat tas med som visar de faktiska nyttjandeperioderna för olika tillgångar.

Att ange anskaffningsvärdena i redovisningen ger en bättre bild av den totala mängden investeringar och framtida investeringsbehov. Den visar över tid hur åldersstrukturen bland anläggningstillgångarna utvecklas. Även finansieringsanalysen/kassaflödesanalysen bör brutto-redovisa investeringar och försäljningar av anläggningstillgångar för att på ett mer rättvisande sätt beskriva kassaflödet.

Rekommendationer:

- Kommunen bör undersöka om det finns möjligheter att bedöma nedskrivningsbehov i större utsträckning än vad som sker nu.
- Årsredovisningen bör kompletteras med beskrivningar över nyttjandeperioder och anskaffningsvärden.

5. Årsredovisning

Det är lagen om kommunal redovisning och rekommendationer utgivna från Rådet för kommunal redovisning som är grunden för utformningen av årsredovisningen.

Kommentar:

Inga väsentliga förändringar i redovisningsprinciperna har skett mellan åren. Årsredovisningen ger som helhet en god bild av verksamheterna 2008. Granskningen har koncentrerats till för revisionen väsentlig information.

Avsnittet om redovisningsprinciper kan med fördel utvecklas för att bättre beskriva de bedömningar som sker i årsbokslutet.

Slutsats:

- Vår bedömning är att årsredovisningen i allt väsentligt är utformad i enlighet med gällande regelverk samt ger en rättvisande bild av resultat och ställning.

6. God ekonomisk hushållning

6.1. Avstämning av balanskravet

Enligt kommunallagens balanskrav ska de löpande intäkterna täcka de löpande kostnaderna. Vid avstämning av balanskravet ska inte realisationsvinster eller extraordinära poster räknas med.

Kommunens resultat uppgår till	164 mnkr
Avgår: realisationsvinster mm	<u>-84 mnkr</u>
Resultat för avstämning mot balanskravet	80 mnkr

Balanskravet är uppfyllt för verksamhetsåret 2008.

6.2. Mål för god ekonomisk hushållning i Jönköpings kommun

I årsredovisningen redovisas kommunens uppföljning av mål för god ekonomisk hushållning. Övergripande målsättningar för Jönköpings kommun är:

Finansiella mål

Mål	Utfall för 2008	Måluppfyllelse
Det årliga resultatet för den skattefinansierade verksamheten ska motsvara lägst 1 procent av kommunens intäkter av skatt och kommunalekonomisk utjämning.	1,2%	Ja
Kostnaderna för den affärsdrivande verksamheten, VA och avfallshantering, ska i sin helhet finansieras med avgifter.	VA: Positivt resultat 3 mnkr Avfall: Positivt resultat 16 mnkr. Tidigare negativt eget kapital är återställt	Ja
Kommunens skattesats ska hållas på oförändrad nivå.	Samma sedan 2002	Ja
Kommunens soliditet, dvs andelen tillgångar som finansieras med eget kapital, ska uppgå till minst 50%.	60%	Ja

Verksamhetsmål

Mål	Utfall för 2008	Måluppfyllelse
Andelen anställda i Jönköpings kommun med utländsk bakgrund ska öka under perioden 2008-2010 och vid utgången av perioden uppgå till minst 14%.	Andelen var 12% i juni 2008, vilket är en marginell ökning jämfört med föregående år.	Kan inte bedömas ännu.
Genomsnittligt antal sjukdagar per årsanställd ska minska med minst 1 dag under 2008 och med ytterligare minst 2 dagar fram till 2010.	Har minskat med 3 dagar mellan 2007 och 2008.	Ja
Varje tillsvidareanställd i Jönköpings kommun ska erbjudas kompetensutveckling om sammanlagt minst en arbetsdag per år.	Har inte kunnat mätas.	Kan inte bedömas.
Ofrivilligt deltidsarbete ska inte förekomma vid utgången av 2010. Målet för 2008 är att antalet personer med ofrivillig deltidstjänstgöring ska ha minskat med 150.	Antal anställda med ofrivilligt deltidsarbete uppgick under 2008 till 173.	Kan inte bedömas ännu.
IS-prestandan, det vill säga andel av tid då system, applikationer och IT-infrastruktur finns tillgängliga och fungerar till en nivå som fordras av användarna ska uppgå till minst 99,8% under perioden 2008-2010.		Ja

Måluppfyllelse nämndspecifika mål:

20 nämndspecifika mål avseende god ekonomisk hushållning är fastställda. Utfallet för 2008 är följande:

Helt uppfyllda	6
Delvis uppfyllda	7
Ej uppfyllda	5
Aktuell mätning saknas	2
Totalt	20

Kommentar:

Det är andra året som Jönköpings kommun redovisar mål för god ekonomisk hushållning i årsredovisningen.

De synpunkter som framfördes vid revisionen av 2007 års verksamhet kvarstår. Det handlade om vikten av att målen är mätbara, väsentliga och styrande för verksamheterna samt behovet av en samlad bedömning av vad god ekonomisk hushållning innebär för Jönköpings kommun.

En ny budgetprocess har fastställts och tillämpas vid framtagandet av VIP 2009-2011. De förändringar som har skett bör innebära att målformulering och uppföljning av måluppfyllelse förbättras under 2009.

Då denna rapport avser verksamhetsåret 2008 kvarstår tidigare rekommendationer.

Rekommendationer:

- Metoder bör tas fram så att uppföljning kan ske av samtliga fastställda mål för god ekonomisk hushållning.
- Kommunen bör i sin uppföljning utveckla synen på vad god ekonomisk hushållning innebär för Jönköpings kommun.

Jönköping den 11 mars 2009

Helena Patrikson